

Îmbunătățirea infrastructurii de salubritate și de colectare selectivă a deșeurilor – instrumente de bază în reducerea poluării

Deseurile reprezintă o problemă reală în România și ne lovim de ele de la mizeriile de țigară și gumele de mestecat până la molozul din construcții.

Despre deseuri și modalitatea de a „scapa” de ele se discută de mulți ani, fără însă a se apela la o abordare integrată a problemei.

Problematika deșeurilor trebuie abordată din cel puțin trei puncte de vedere:

1. Deseurile depozitate în depozitele special amenajate
2. Deseurile depozitate în locuri interzise – aruncate pe stradă, pe malurile apelor, în ape, în zona rurală, în zone de agrement, etc
3. Deseuri depozitate în zone neamenajate ca atare dar folosite în mod tradițional ca zone de depozitare – ex.: în mediul rural

Răspunsul la aspectele acestei probleme îl reprezintă **MANAGEMENTUL INTEGRAT AL DEȘEURILOR** bazat pe o infrastructură viabilă de salubritate și pe colectarea selectivă a deșeurilor în vederea reciclării lor.

Abordarea doar a unui tip de deșeu este imposibilă deoarece țintele de recuperare și reciclare ale României fac referire la o multitudine de materiale.

Studiul componenței deșeurilor depozitate în locurile neamenajate oferă instrumentele de evaluare a comportamentului populației și poate propune metodele de educare a acestora.

Centrul de Excelență pentru Dezvoltarea Durabilă - CEDD cu sprijinul Federației Patronale din Industria Alimentară – ROMALIMENTA a realizat în perioada mai – iunie 2009 două studii menite să răspundă la o întrebare omniprezentă: **Cum putem soluționa problema deșeurilor menajere în România?**

Pe baza acestor studii se pot iniția și în țara noastră politici coerente care să integreze funcțional atât măsurile economice și administrative cât și pe cele referitoare la educarea populației cu privire la păstrarea curățeniei și la necesitatea reciclării deșeurilor.

I. „Gunoii de pe stradă” – studiu în ceea ce privește componența gunoierului aruncat în zone neamenajate, realizat în municipiul București și în zone de agrement din județul Ilfov

Concluzii principale:

- În zona urbană, unde există servicii de salubritate, dar infrastructura este încă deficitară, predomină deșeurile „mici” care însă prin numărul lor au devenit o problemă serioasă;
- În zonele rurale și de agrement lipsa serviciilor de salubritate (sau operarea lor este deficitară) ducând la depozitarea în natură în locuri

nepermise a diverse categorii de deșeuri, cu consecințe majore asupra mediului

II. „Înzestrarea cu servicii de salubritate a localităților din România” – studiu bazat pe informațiile obținute în urma transmiterii de chestionare referitoare la serviciile de salubritate către toate primăriile din România

Concluzii principale:

- cel puțin 2.000.000 de români trăiesc în localități fără servicii de salubritate
- mai puțin de 7.000.000 de români au acces teoretic la o infrastructură de colectare selectivă dar doar 10% din deșeurile de sticlă, plastic și hârtie generate de aceștia sunt colectate selectiv în vederea reciclării

Soluții:

- Investiții în infrastructura de salubritate cu accent pe colectarea selectivă a deșeurilor în vederea reciclării sau valorificării în alt mod
- Obligarea tuturor cetățenilor și agenților economici la plata serviciilor de salubritate¹
- Îmbunătățirea cadrului legislativ prin introducerea unor criterii clare de performanță în ceea ce privește serviciile de salubritate cu accent pe îmbunătățirea accesului populației la infrastructura de colectare selectivă a deșeurilor

---

¹ în vederea asigurării unor venituri sigure și constante la bugetul local care să poată fi folosite pentru implementarea / îmbunătățirea infrastructurii, o serie de localități din România au introdus cu mare succes **taxa de habitat**

Avand in vedere rezultatele celor doua studii, CEDD propune urmatoarele:

1. Elaborarea unui studiu reprezentativ la nivel national in ceea ce priveste generarea de deseuri de catre populatie in Romania

In prezent datele care stau la baza managementului deseurilor din Romania sunt de la inceputul anilor 2000. Este cunoscut faptul ca o data cu cresterea nivelului de trai atat cantitatea cat si structura deseurilor generate de populatie se schimba substantial.

2. Instituirea de obligatii clare ca **fiecare persoana fizica sau juridica din Romania sa plateasca pentru servicii de salubritate si sa beneficieze de acestea.**

Plata se poate face fie prin incheierea unui contract direct cu prestatorul de servicii de salubritate fie prin plata unei taxe la bugetul local. In acest ultim caz, autoritatea locala isi asuma responsabilitatea in numele cetatenilor.

3. Implementarea obligatorie a colectarii selective a deseurilor in toate localitatile cu respectarea urmatoarelor parametri:
  - a. Pentru deseurile voluminoase: aparatura electronica si electrocasnica, mobilier, deseuri din constructii, companiile de salubritate trebuie sa stabileasca de comun acord cu beneficiarii anumite zile pentru colectarea selectiva a acestora
  - b. Pentru deseurile mai putin voluminoase se va organiza colectarea selectiva pe tip de material: hartie, plastic si sticla. In acest sens, companiile de salubritate vor fi obligate:
    - i. sa puna la dispozitia populatiei containere separate in functie de material
    - ii. sa plaseze respectivele containere in apropierea locului de generare al deseurilor – in apropierea gospodariilor populatiei
    - iii. sa puna la dispozitia populatiei un numar suficient de containere si sa realizeze un numar suficient de goliri

4. Instituirea unor criterii de performanta in ceea ce priveste colectarea selectiva, bazate pe datele privitoare la volumul de deseuri generate de o persoana pe an in functie de mediul in care locuieste.

Criteriile de performanta se vor lega de tintele de recuperare si reciclare ale Romaniei. Respectarea acestor criterii de performanta cade in sarcina companiilor de salubritate si a autoritatilor locale.

Ex.: In 2009 tinta minima de reciclare pentru sticla este de 15%. Prin urmare, va trebui ca infrastructura de colectare selectiva sa acopere preluarea a cel putin 15% din deseurile de sticla generate de populatie.

Nota:

- *In conformitate cu prevederile actuale ale Legii salubritatii autoritatile locale pot impune taxe suplimentare pentru colectarea selectiva a deseurilor*
- *Criteriile de performanta se pot implementa gradual, incepand cu mediul urban*
- *Companiile de salubritate vor prezenta separat componenta cheltuielilor privind colectarea selectiva*

5. **Zonele verzi** din afara localitatilor cunoscute ca zone de acces ale turistilor, fie ca sunt desemnate prin lege ca atare sau folosite ad-hoc (zone de gratare, zone de drumetie, zone de campare) **trebuie sa beneficieze de servicii de salubritate**. Administratorii acestor zone trebuie sa fie obligati sa incheie contracte cu firme de salubritate sau sa organizeze propriul sistem de management al deseurilor. In vederea finantarii se pot solicita taxe de campare.

Informații suplimentare

Studierea compoziției gunoiului menajer depozitat atât în locuri amenajate cât și neamenajate face parte din atribuțiile de zi cu zi a ale autorităților locale din marea majoritate a țărilor dezvoltate, atât din Europa cât și din America de Nord și Australia.

Datele rezultate sunt extrem de folositoare pentru stabilirea politicilor privitoare la salubritatea localităților și a zonelor limitrofe în ceea ce privește:

- Managementul integrat al deșeurilor
- Tarifele și taxele referitoare la salubritate
- Starea infrastructurii de salubritate: capacitate, acoperire, disponibilitate
- Recuperarea și valorificarea unei cât mai mari părți a deșeurilor
- Diminuarea sau chiar eliminarea deșeurilor depozitate în zone neamenajate – gunoiul de pe străzi, din zonele de agrement din interiorul și exteriorul localităților, de pe marginea drumurilor, etc
- Educarea și informarea populației

I. „Gunoii de pe stradă”

Echipele de voluntari au acoperit toate tipurile de zone din municipiul București (zone de case, blocuri, parcuri, centre comerciale și piețe) precum și zone de agrement din județul Ilfov.

Lipsa unei infrastructuri de salubritate în zonele de agrement de la marginea orasului, din mediul rural, duce la împărțirea tipurilor de deșeuri depozitate de populație în locuri necorespunzătoare astfel: 70% deșeuri rezultate din construcții, 20% deșeuri menajere și 10% deșeuri rezultate din petrecerea timpului liber. Această ultimă categorie a fost colectată, sortată și măsurată.

În zona urbană predomină deșeurile „mici” – mucuri de țigară, resturi de gumă de mestecat, ambalaje mici. Deșeurile din construcții și cele menajere depozitate necorespunzător sunt sub 10%.

Tipurile de deșeuri în funcție de zona de colectare (bucati)

Materiale (buc)	Urban	Rural	Total
Mucuri de țigari	10,591	1,681	12,272
Guma de mestecat ²	8,356	439	8,795
Hartie	6,170	3,745	9,915
Plastic	2,874	2,071	4,945
<i>din care PET</i>	68	240	308
Aluminiu	468	405	873
Altele	105	64	169
Sticla	86	48	134

² În ceea ce privește guma de mestecat, în unele cazuri aceasta nu s-a putut colecta ca atare, numărându-se bucățile respective la fața locului

În urma analizei deșeurilor colectate de pe străzile Bucureștiului, se poate observa că în general acestea sunt obiecte mici, care sunt aruncate cu ușurință de populație și pe care firmele de salubritate nu le ridică la timp sau chiar deloc.

În general gunoiul de mici dimensiuni este ignorat, nefiind considerat ca fiind important pentru gradul de curățenie a unei zone.

Tipurile de deșeuri în funcție de zona de colectare (kilograme)

Tip de deșeu (KG)	Urban	Rural	Total
Mucuri de tigari	9.53	1.51	11.04
Guma de mestecat	16.71	0.88	17.59
Hartie	57.96	47.61	105.57
Plastic	28.43	24.92	53.35
Aluminiu	6.4	5.54	11.94
Altele	13.5	15.18	28.68
Sticla	29.33	19.09	48.42

Deși perimetrul aferent zonelor rurale acoperit de studiu a fost mult mai mic decât cel din zona urbană, cantitățile comparabile de deșeuri demonstrează impactul unui sistem de salubritate ineficient sau, în cele mai multe cazuri chiar lipsa acestuia.

Această carență majoră este demonstrată mult mai clar și cu date îngrijorătoare de studiul referitor la nivelul de dotare cu infrastructură de salubritate a localităților din România.

II. „Înzestrarea cu servicii de salubritate a localităților din România”

Primul pas în educarea populației în spiritul protecției mediului prin păstrarea curățeniei și reciclarea materialelor este oferirea mijloacelor pentru aplicarea în practică a informațiilor primite.

Studiul privitor la infrastructura de salubritate a localităților din România s-a realizat pe baza unor chestionare transmise către toate primăriile din țara noastră.

Dintre cele 2298 de localități care au răspuns cererii adresate de CNDDS 536 (27%) de comune au declarat ca nu au serviciu de salubritate dar **90% dintre respondenții din mediul rural au declarat că depozitul de gunoi pe care îl folosesc nu este ecologic.**

În mod tradițional, gropile de gunoi ale majorității localităților din mediu rural se **află pe malul apelor**, deșeurile menajere și animale **poluând astfel malurile atât pe teritoriul comunelor sau satelor respective dar și în aval de acestea.**

La întrebarea privitoare la existența unei infrastructuri de colectare selectivă reprezentanții a o serie de localități au răspuns afirmativ.

Tip & număr de localități	Cantități colectate în anul 2008 pe cap de locuitor (kg/an)		
	Hârtie	Plastic	Sticlă
Comune - 271 (13,68%)	0,47 kg	1,38 kg	0,30 kg
Orașe – 172 (54,29%)	3,74 kg	1,32 kg	1,99 kg
Municipii – 77 (75%)	2,2 kg	2,15 kg	0,30 kg

În conformitate cu datele oficiale existente³ la nivel de țară, **un cetățean din mediul urban generează anual cca 15 kg deșeurii de sticlă, 30 kg deșeurii de plastic și 30 kg deșeurii de hârtie.** În mediul rural aceste cantități sunt pe jumătate.

În aceste condiții, **cantitățile de deșeurii colectate selectiv de la populație sunt infime**, periclitând realizarea țintelor de țară în ceea ce privește colectarea și valorificarea deșeurilor.

Tot acest studiu arată însă că peste 55% dintre comunele respondente, 62% dintre orașe și 75% dintre municipii au programe de educare a populației în ceea ce privește colectarea selectivă.

---

³ date la nivelul anului 2001